

Fakta om covid-19

Lärarmaterial

VAD HANDLAR BOKEN OM?

Boken handlar om covid-19. Här får eleverna bland annat information om hur sjukdomen sprids och hur vi ska göra för att undvika spridningen av covid-19. Ord och uttryck som har med virus och virussjukdomar förklaras på ett enkelt sätt.

LGR 11 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Lässtrategier för att förstå och tolka texter från olika medier samt för att urskilja texters budskap, både de uttalade och sådant som står mellan raderna. (SV åk 4–6)
- Språkliga strategier för att minnas och lära, till exempel tankekartor och stödord. (SV åk 4–6)
- Informationsspridning, reklam och opinionsbildning i olika medier. (...) (SH åk 4–6)
- Vad historiska källor, till exempel brev och andra dokument, kan berätta om likheter och skillnader i levnadsvillkor för barn, kvinnor och män jämfört med i dag. (HI åk 4–6)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Formulera sig och kommunicera i tal och skrift.
- Läs och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften.
- Anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang.
- Söka information om samhället från medier, internet och andra källor och värdera deras relevans och trovärdighet.
- Använda en historisk referensram som innefattar olika tolkningar av tidsperioder, händelser, gestalter, kulturmöten och utvecklingslinjer.

LGRS 11 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Lässtrategier för att avkoda och förstå texter. (SV åk 4–6)
- Språkliga strategier för att minnas och lära, till exempel tankekartor. (SV åk 4–6)
- Aktuella samhällsfrågor som är betydelsefulla för eleven. (SO åk 4–6)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Tala och samtala i olika sammanhang.
- Läs, förstå och reflektera över olika texter.
- Skriva texter för olika syften och mottagare.
- Söka, granska och värdera information från olika källor och göra egna överväganden.

INNAN NI LÄSER TEXTEN

Mötas på mitten – elevernas funderingar kring covid 19

Dela in eleverna i grupper om fyra. Ge varje grupp ett A3-papper som du har delat in i fyra fält plus ett fält i mitten (se nedan). Längst upp på pappret skriver du: Vilka frågor har du kring covid-19?

Eleverna ska under fem minuter enskilt fundera över frågan du har skrivit överst på pappret och skriva sina tankar i var sitt fält. När fem minuter har gått, berättar alla i gruppen för varandra vad de har skrivit. Saker som gruppen har gemensamt, skrivs i mitten. Om någon elev har skrivit något som de andra inte har skrivit, men som de håller med om, kan detta också skrivas i mitten. Avslutningsvis får en elev i varje grupp läsa upp det som står i mitten för den stora gruppen.

När ni har läst boken, går ni tillbaka till elevernas frågor och ser om ni hittar svaren på frågorna. Om det är vissa frågor som ni inte har fått svar på kan eleverna få i uppdrag att söka efter svaren på nätet. Prata då med eleverna om vilka sidor på nätet som är tillförlitliga.

NÄR NI HAR LÄST TEXTEN

Historiska jämförelser

Gör en jämförelse mellan exempelvis digerdöden eller smittkoppor och covid-19. Vilka likheter/skillnader kan ni se när det gäller t.ex. symptom, spridning, dödlighet och vilka som främst drabbas? Hur fungerade sjukvården? Vilken kunskap och information hade människorna om sjukdomen? Vad var orsaken till virusets uppkomst? Vilka blev konsekvenserna av sjukdomen för individer och samhälle? m.m.

På SVT play finns en programserie som heter "Världens hemskaste sjukdomar". Där kan ni hitta filmer om de värsta epidemierna under olika sekel. Då får ni något att utgå ifrån när ni ska jämföra.

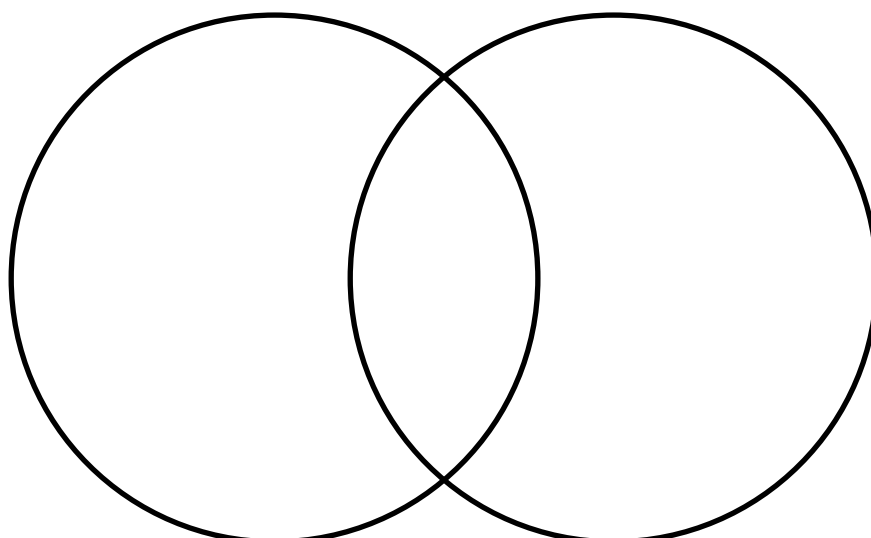
VENN-diagram

Låt eleverna göra jämförelser med hjälp av ett VENN-diagram.

Denna metod tränar eleverna i att se det utförliga och nyanserade, likheter och skillnader. Metoden används i syfte att främja deltagande och aktivera samtliga elevers tänkande under lektionerna. Det övergripande syftet med metoden är att skapa genomgångar som ger upphov till elevaktivitet.

Gör så här:

- Rita upp två eller flera cirklar som går in i varandra. (Se bilden.)
- Låt varje cirkel illustrera en företeelse.
- Be eleverna reflektera över skillnader och utmärkande drag för respektive sjukdom. Varje cirkel representerar sjukdomens utmärkande drag. Där cirklarna klyver varandra samlar ni de likheter som eleverna kan se mellan sjukdomarna.
- Avslutningsvis samlar ni klassens gemensamma tankar och resonerar kring det eleverna har kommit fram till. Denna metod fungerar väl att integrera med EPA-metoden.

SAMMANFATTA TEXT

Ett stort ordförråd underlättar läsförståelse. Detta är ett sätt att arbeta med textens ord.

Instruktion

Låt eleverna välja tre ord ur texten. Skriv orden i rutorna. Sedan ska de göra en lista på allt de kommer att tänka på när de hör orden. Ni kan komma på orden gemensamt. Därefter skriver eleverna ner sina tankar. Låt sedan eleverna jämföra med en kompis innan ni slutligen diskuterar orden i gruppen.

ORDBINGO

Med hjälp av bingo kan eleverna på ett roligt sätt bygga upp sitt ordförråd.

- Ordbingo passar för alla sorters texter. Eleverna ska arbeta tillsammans med en kamrat. De ska lista 12 ord från texten och skriva dem.

Våra tolv bingoord

- Sedan skriver eleverna en förklaring till varje ord på en papperslapp. De viker ihop förklaringarna och lägger dem i en hög. Varje spelare väljer ut nio av bingoorden och skriver in dem på sina bingoplattor.
- Nu är det dags att spela. Eleverna turas om att dra en lapp och läsa förklaringen. Har eleven ordet som passar till förklaringen på sin bingoplatta får hen lägga en markör på ordet. Fortsätt tills någon fått bingo. Bingo kan vara en rad, två rader eller hela plattan.

SANT OCH FALSKT OM COVID-19 – HETA STOLEN

När ni har läst boken, låt eleverna skriva påståenden om covid-19 på lappar. Dessa påståenden kan både vara sanna och falska. Det kan även vara påståenden som de har hört någonstans och som de undrar om de stämmer.

Sedan sätter ni er i en ring. Det ska finnas en stol mer än det finns deltagare. Läs upp ett av elevernas påståenden. Nu ska eleverna ta ställning till om de tror att påståendet är sant eller falskt. Om de tror att påståendet är sant byter de stol med någon annan som också tror att det är sant. (Om det bara är en person som reser sig, sätter hen sig på den lediga stolen). Om man inte håller med eller inte hinner ta ställning, sitter man kvar. Låt eleverna diskutera sina ställningstaganden efter varje påstående. Om det är några påståenden som ni inte har fått klargjorda i boken kan ni vid tillfälle gå vidare och undersöka dessa.

FACIT

LÄSFÖRSTÅELSE

Covid-19 är en ny sjukdom

1. Hur har vi människor blivit smittade av viruset?
Viruset smittar från djur till människa.
2. Vad står covid-19 för?
Coronavirus disease 2019.
3. Vad är det som gör att viruset kallas coronavirus?
Viruset ser ut som en krona. Corona betyder krona på spanska.
4. Var smittades de första människorna?
De smittades i staden Wuhan i Kina.

Virus är parasiter

5. Vad måste parasiter göra för att kunna leva och bli fler?
De måste bo i en annan levande varelse.
6. Vad behöver vi för att kunna se ett virus?
Vi behöver ett mikroskop.

Kroppens försvar

7. Hur skapar kroppen ett immunförsvar mot virus?
Kroppen skapar ett immunförsvar genom att göra antikroppar.
8. Vad är det som gör att covid-19 sprider sig så snabbt?
Nya virus smittar alla som får kontakt med det.
9. Hur kan ett virus smitta?
Det kan smitta när vi nyser, andas prata och hostar. Om någon har virus på händerna och tar i något kan det smitta.
10. Varför är det viktigt att tvätta händerna ofta?
Det kan finnas virus på dörrhandtag och på andra ställen.

Stoppa smittan

11. Välj de två punkter som du tycker är viktigast kring hur vi kan stoppa viruset. Motivera varför du tycker att dessa två punkter är viktigast.
Eget svar.

Är covid-19 farligt?

12. Vad händer med de flesta som blir sjuka i covid-19?
De flesta blir förkylda eller sjuka som vid en vanlig influensa. En del får hög feber och mycket hosta.
13. Hur lång tid tar det oftast innan man blir frisk från covid-19?
Det tar oftast två veckor innan man blir frisk.
14. Vad kan hända med personer som är i en riskgrupp och får covid-19?
De kan få lunginflammation. I vissa fall måste de vårdas på sjukhus och få hjälp att andas i en respirator.
15. Nämn några personer som är i en riskgrupp.
Personer över 70 år. De som har fel på hjärtat, högt blodtryck, sjukdom i lungorna, fetma eller diabetes.

Vilka är symtomen på covid-19?

16. Vilka av följande symptom kan stämma på covid-19? Markera de rätta svaren.

- hosta
- feber
- darrningar i händer
- svårt att andas
- ont i öronen
- snuva
- ont i halsen
- ont i huvudet
- ont i muskler och leder
- smärta i magen
- svårt att se
- illamående

17. Vad menas med ordet inkubationstid?
Inkubationstid är den tid det tar från att någon har blivit smittad, tills den blir sjuk.
18. Varför tror du att man inte ska ta kontakt med vården om man bara har lätta symptom?
Eget svar.
19. Vart ska man ringa om man vill veta mer om coronaviruset?
Man ska ringa till 113 13.
20. Hur tar man oftast ett prov för att se om någon har covid-19?
Oftast tar man ett prov med en pinne i näsan.

Folkhälsa och regeringen

21. Vilken myndighet lyssnar regeringen mycket på när de ska bestämma saker som har med covid-19 att göra?
De lyssnar på Folkhälsomyndigheten.
22. Vad är sant kring vad Folkhälsomyndigheten och regeringen vill att vi ska göra för att minska smittan av covid-19? Markera de påståenden som är sanna.
- Stanna hemma om vi är sjuka. Även om det bara är en förkylning.
 - Jobba hemifrån om det går.
 - Inte träffa personer som är över 50 år.
 - Bara besöka våra släktingar som ligger på sjukhusen.
 - Inte resa utomlands.
 - Resa så mycket vi kan inom Sverige.
 - Hålla avstånd och tvätta händerna.
23. Varför tror du att det kan vara bra att bara vara max 50 personer på samma plats?
Eget svar.
24. Vad tycker du om att elever i grundskolan ska vara i skolan och inte plugga hemifrån?
Eget svar.

Platta ut kurvan

25. Varför vill man inte att många ska bli sjuka samtidigt?
Om många blir sjuka samtidigt hinner sjukhusen inte med att vårda alla.

Covid-19 i världen

26. Vad menas med en pandemi?
Pandemi betyder att sjukdomen finns i hela världen.
27. I vilka länder har många dött av covid-19?
I USA, Italien, Spanien och Frankrike.
28. Vad har vissa länder gjort för att stoppa smittan?
Vissa länder har infört hårda regler. En del städer har stängts ner. Alla måste hålla sig hemma och får bara gå ut för att handla mat och mediciner.
29. Vad arbetar WHO med?
WHO arbetar med att alla människor i hela världen ska må bra och leva länge. Nu informerar de om covid-19.

Ekonomi påverkas

30. Vad är det som gör att många blir arbetslösa just nu?
Många människor är hemma. Restauranger, hotell och butiker är tomma. Många är arbetslösa och kan inte köpa saker.
31. Vad menas med ordet hamstra?
Att hamstra betyder att man lagrar till exempel mat och toalettpapper.

Framtiden

32. Hur kan man stoppa covid-19?
Man kan stoppa covid-19 med ett vaccin eller genom att mer än hälften av alla människor har haft sjukdomen och blivit immuna.

Vad ska vi göra?

33. Hur kan du göra för att hjälpa någon som tillhör en riskgrupp eller någon som kanske känner sig ensam?
Chatta, ringa och ha videomöten. Gå och handla åt någon som tillhör en riskgrupp.
34. Har du gjort något för någon som tillhör en riskgrupp? Berätta!
Eget svar.

KLURIGA ORD FRÅN BOKEN

